

MŐRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturalis hetilap.

Lét. III. Évf.

Márkisevci, 1924 augusztus 31.

Broj 35. Szám.

Kak je bôgse?

Nê dugo ka szmo píszali od povisanya doklád na Prêkmur-szke autonomne ceszté, na podlagi stere nam je Gradbena sekcija v M. Soboti objektivno — bár kak edno z csemerôv — razložila potrebo povisanya. Csi rávno ka szmo mí nê miszli dúziti Gradbeno sekcijo, — tika-jôcs sze toga dugoványa — za tó povisanye szmo nyé proteszt tüdi nê vzéli tak tragicсно kak je namenjeni büo. nam je razlaganye dobro prislo. Zakaj szmo píszali od toga, je vzrok drügi büo.

Isztina je ka mámo autonomne ceszté, kí szo, rávnotak kak drúzávne, popravke prepotrébne. Niscse sze pa nema protiviti csi za tó popravo sze pénezi núcajo i csi trbê tüdi 100—200 jezero dinárov, ár je koncso tak za prebiválsztvo szamó dobro. Szamo da tü edna drüga falinga jeszte, kí je prebiválsztvi nikak nê v vugodnoszt, ár sze szamo z deficitom i tó z nepravilnim deficitom vzdrúzávajo, v bremen preobdácsenya dácsoplacsilcov. Tú je krívo predosztá z dobrov plácsov nasztávleni cesztárov, ka je pod autonomnim ravnanjom prvlé nemogôcse biló i de tüdi nemogôcse pod priseszt-nom, ceszté do pa z ménsimi dokládami dönok dobre mogle bidti.

Próti tém denésnyim prilíkam pa pomôcsi za nazáj 'ze nêga, eventuel szamó pri preisz-kávanyi preminôcsi krivic od sztráni odborov prisesztnoga okróznoga parlamenta. Szamo dá vtom tüdi neszmemo kriviti podrejene oblászti, nego vszigdár je visesnye, kí májo môcs da szpremeníjo léko vsze tisztó, ka je nê dobro. Ali je nê kríva tú száma politicsna zagrízenoszt, gda nedopúszti vpelati z zákonom nam 'ze pripoznano „szrezko“ i „okrózno“ autonomijo? Ali je nê zakrivleno sztem tüdi i tó, ka szí szamó lúdsztvo nemre odlôcsiti steri szrêzki môszt, oblásztna ceszta sze naj dá poprávlati i vu káksoj potrebi kelko procentov doklád sze naj predpíse, tüdi tak kelko cesztárov i v steri kraj z kakov plácsoy sze naj nasztávi. Csi je pa escse nê tak, je nê kríva sekcija, nego je hvála nyê ka v-kelko je mo-

gôcsna, tó visesnyo zamüjenoszt poprávi z vzdrúzevanjom ceszt csirávno ne v potrebnom sztáni.

Krivica je tam i nê tü.
Csi szí premiszlímo, ka pôleg 50%-ni dokládaj je deficit escse izda preveliki, kí sze veli „kredit od drúzáve v bremen prisesztne autonomne oblászti“ kak velki do mogli bidti dokládi té, csi bôde auton. oblászt 'ze isztin-szko v funkciji, gda nê szamo rédne, za tekôcso delo potrebne dokláde, nego tüdi i do tisztoga mao kreditirano sumo mo z té doklád mogli resúvati, tóje z cesztni auton. doklád.

Kak je té zdaj 'ze bôgse, ali 'ze odzacsétka namali i réd-

no placúvati tisztó ka popravici ide, ali pa zdaj nerédno szledi pa naednók doszta? Miszlimo ka je nájbôgse z rédom 'ze odzacsétka. Tó bi pa szamo tak biló mogôcse, csi bi lúdsztvi dána bila mogôcsnoszt da szí szvoje potrebe po szvoji zasztópniki szamó obravnáva i tó po z zá-konom nyemi zagvüsanój pôti, kí bi sze zacsnoti 'ze v dnévi, gda je zákon právomocsen pôsztao.

— Vecs lüdi vecs vídi i vecs zná, záto kak pri doszti drügi dugoványaj, tüdi i pritoj je krivica neszpunítev zákona za obcsinszke, szreszke i oblasztné volitvi.

Vesenyé — v Prêkmurji zgrablívi beteg.

V krátkom vrémeni doszta csüjemo od obêscencov, kí sze gdé tü, gdé tam próti posztávíjo tisztój isztini, ka cslovek more té mréti gda szmrt pride. Nê, té tó neverjejo i rávno tó poszvedocsiti scséjo, ka merjejo té, gda oni szamí scséjo.

Predkrátkim szmo píszali od dvojnoga dogodka v Püconci, nahitro-

ma pa potom sze je v nocsi od 23. na 24. aug. obeszo 73 létnei sztarec v Predanovci Zorko Ivan vért. Sztarec je 'ze dúga léta v nedislivoszti tézkom mantrányi büo i sze je tak steo toga resiti. Vgojdnó szo ga nyegovi 'ze mrtvoga naisli.

Csüti je biló od táksega 26. aug. v Gorici, toga szo pa pricájti doj vrezáli.

Nôvo zôrje revolucije v Grcsiji.

ATHÉN. V grcsiji je zavolo edne vládne narédbe, kí zelé razrózítev morszke armáde, prislo med vládov i mornari do konflikta. *Polialeksis* mornariski komandant je izjavo ka csi vláda ne vzeme nazáj té odrédbe, je

gotov z celov mornariskov armadov, kí je 'znyim szolidarna, revolucijo naréditi. Vláda je szklenola vsze mornarisko móztvo odpúsztití. Situácija je bo'zna.

Tizezer magyart döntött nyomorba a braziliai forradalom.

BUDAPEST. A magyar kormány most kapta az első hírt azoknak a braziliai magyaroknak sorsáról, akiknek nagyrésze az ott kitört forradalomban belekeveredett. A forradalmat a braziliai kormány — mint ismeretes levette és a szeparatisták főfészékét, Sao Paolot bevette. Sao Paolóból körülbelül 200.000 ember menekült el a város és környéke pusztulás tanyája lett.

A rio de janeiroi holland követ, aki Magyarországot Braziliában képviseli, most távirati jelentést küldött Budapestre, amelyben közli, hogy a forradalomban résztvevő magyarok közül a sebesültek és halottak száma körülbelül harmincra tehető. A holland követ jelentése szerint a forradalom körülbelül nyolc-tizezer magyar bevándoroltat teljesen munkanélkülivé tett, akiknek alig van

valami kilátásuk arra, hogy félesztendőn belül munkához jussanak s így minden anyagi segítségtől és minden kereseti lehetőségtől megfosztva a legnagyobb nyomorban és a legnagyobb bizonytalanságban tekintenek a jövő elé. A holland követ a magyarok érdekében lépéseket tett a braziliai kormánynál, a követség tanácsosát, valamint a követséghez beosztott magyar tisztviselőt elküldte a braziliai magyarok közé.

A nyomorba jutott braziliai magyarok ügye élénken foglalkoztatja a magyar kormányt. Értesülésünk szerint Rakovszky Iván belügyminiszter 800 font sterlinget utaltványozott ki a rio de janeiroi holland követnek a nyomorba jutott magyarok pillanatnyi fölségélyezésére.

Je vsze mogôcse!?

✓ Solszko leto je tü, deca bi mogli v sôlo idti. Tóje ka bi sli, csi bi v nisterni soláj nê menkalo vucsitela. Csüdna je krátkovidnoszt competentni faktorov vu tom poglédi. Dovolimo szí szamo edno példo, kí je pa nê jedína vucszebi. V-nébo kricsécsa krivica sze zgodíla n. pr. pri sôli v Hodosi. Tá sôla je od nigdá dobroga glaszá i je takerkôcs, escse do krátke vezdásnyosztí za „nízjo gimnazijo“ bila titulérana od tisztí kmetov, kí szo szí malo vékso znánoszt doszégnoti tü inê v varaski gimnazijaj meli prilíko i zmo'znoszt, za szvojo kmétsko potrebo. I ka je z tóv sôlov dnosz? Má i nema vucsitela! Szedásnyi vucsitel, kí je escse v tisztój môcsi, tüdi v vóli, da bi escse nadale vcsüo léko, je vpokojeni, za drügoga je pa razpíszano meszto ali ga escse nêga. Sto bôde zdaj 'ze deco vcsüo, gda je zacsetek solszkoga leta tü i káksi bode vucsitel té szamo — evangelicsanszke decé, je nájvéksa momentánno pítanye Hodoski sztarisov.

I gda tó zagotóviti nam dúznoszt bila, odpréto osztáne pítanye: zakaj je vpokojeni doszedásnyi vucsitela. Sôla je verszka, lászt Hodoske gmajne, ergo popravila, sztanüvanya híza vucsitela, kí je obednim gmajnszki kántor, je v réziji i lászti gmajne. Kak szí miszli káksna oblászt szí vszégati v evang. verszko autonomijo té, gda znati more nyé verszki zákonov §. z sterim je gmajna na podlagi pozvánoga liszta obvézana placúvati i dati in natura, do vucsitela szmrti, vsze vu nyem popisane obvéznosztí csi bode vcsüo ali nê. Vcsenyá jezík v Hodoskoj sôli vogrszki more bidti. Zakaj je pa té vpokojítev bila doszedásnyega vucsitela kí zná vogrszki. Rávno záto ár v neznánoszti szlovenscsine je nê djao izpíta? Poznamo vucsitela z izpítom, kí doszta doszta ménso znánoszt májo, kak pa té vucsitel brez izpíta, z rédnov diplomov, glávno naj szvojo dúznoszt verno szpunjáva. Záto *reaktíveranye* toga vucsitela je prepotrébna: naj sze níkelko odbremení prebiválsztvo Hodoske gmajne, naj szí zagvüsa evang. vucsitela i kántora gmajna, naj sze ne vídi zigrávanye ev. verszke autonomije, naj sze ne zame-táva verszka sôla dokecs je nyé pripádnoszt nê zákonszko razcsisecseni i naj drúzáva nema zôbsztszskoga vódávanya.

'Zandamerija je varnoszti szteber, ali nigdasnyo lépo organizácijo dojtere nepreberanoszt nôvoga oszobja. K-tomi pa pride escse i tó, ka sztáro móztvo v júzno Srbijo scséjo djászti, tiszte pa eszi k nam. Szezná, ka od sztarési 'zandárov nieden nebôde steo idti tá, rájsi púszti szlúzbo. Po táksem de tá lépa organizácija fucs, obcsna nevarnoszt pa véksa. Nemremo prerazmiti tó eszi i tá lúcsanye 'zandárov zakaj je dobro, da je pomen szamo v bojni melo. Voló do dela tak 'zandársztvo nebôde melo.

Lódíjazás Murska Sobotában.

Mint már mult heti számunkban röviden megemlékeztünk, f. hó 21-én d. e. 8 órai jelzéssel, de a kedvezőtlen idő folytán 1/410 órai kezdettel a hidegvérű lovak díjazása M. Sobotában az állatvásártéren megejtetett. Tekintettel az ez alkalommal nyert tapasztalatokra és egyes elhangzott nyilatkozatokra, ma többé kevésbé részletezzük annak lefolyását.

Ami a felhajtást illeti, aránylag virágzó lótenyésztésünkhöz, édes-keves volt, mert összesen csak harminchét tenyészkanca és nőnendék jött össze. Jóllehet az idő sem volt alkalmas ehhez, habár lótenyésztésünk érdekében gátoló akadályt, kinek e célra megfelelő állatja van, ismerni nem lett volna szabad. Hogy ezen hideg érdeklődésnek nem kevés oka a gazdasági egyesület hiánya, nem kell bővebben magyarázni. Ha egy ily egyesületünk volna Prekmurjében, nagyobb volna a bizalom is, amellyel kapcsolatban az érdeklődés is fokozódna. Ily egyesület létesítését, amely nemcsak ebben, hanem számos más esetben is csak a gazdák javát szolgálja, magunknak kellene elősegíteni.

Ami a kvalitást illeti sem igen dicsekedhetünk ez alkalommal. Látszik már abból is, hogy a kiosztásra szánt 5000 Din k.-pénzből csak 3160 Din s a több dísz- és elismerő oklevélből csak kettő osztatott ki. Több gazdát a bizottság megdorgálta lovai tulhizottsága miatt, ami — természetes — nem gazdaságos lótarás, s amit nem is díjaztak. Külön megjegyzés történt hibás patakezelés miatt, ami sokat ront a különben szép állaton is. Itt vagy a gazda, ki nem hagyja lovait a rendes időben patkoltatni, vagy a kovács a hibás ki nem tud patkolni — jegyzi meg a bizottság.

A bizottság tehát az anyaggal nem volt megelégedve. Kihatással volt erre már maga az tény, hogy a gazdák nem hozták magukkal a fedezte-

lési jegyet, vagy ha volt is egy-kettőnél, annak hátlapján nem volt meg a községbíró által hitelesített bizonylat. Pedig ez eladásnál is nagy szerepet játszik, ha már valaki faj állatnak veszi. Enélkül a jövőben nem is adnak díjat s ezért adtak ezuttal is csak ily keveset. Maribori kerületünk főállatorvosa azonban, szemben a bizottság nézetével tetszését nyilvánította a kiállított anyag felett. Nemkülönb. dr. Mitrovič

Pravo

SCHICHTOVO-milo z znamko „JELEN“

je že 60 let znano kot najbolboljše in najizdatnejše od vseh vrst pralnega mila.

Pravo samo z imenom

„Schicht“ in na znamko „Jelen“!

a földm. min. állatteny. oszt. főnöke Beograd is, ki a lótenyésztés nagy súlyára való tekintettel bürgalomra intette a gazdákat.

Minden esetre a hideg érdeklődés a szerveztlenség rovására irandó, de a gazdák maguknak is saját érdeke, ha a jövőben nem veszik oly lanyhán a dolgot. Ha nem is kap minden drb. díjat, de miután pénzbe nem kerül, a jövő piacot így lehet elősegíteni.

lálkozott Benes és Duca külügyminiszterekkel. A csehszlovák külügyminisztériumból már értesítés érkezett Beogradba, hogy Benes dr. feleségével együtt érkezett Beogradba.

A királygyilkos szovjet-követ.

A lengyel kormány bizalmasan értésére adta a szovjet-kormánynak, hogy nem fogadhatja el varsói követül Lazarevics Vojkovot, mert Vojkov volt az, aki a cárnak és családjának legyilkolására parancsot adott. Vojkov most már másodszer részesül ilyen visszautasításban: először a kanadai kormány tiltakozott ellene, amikor a mult évben oda akarták kinevezni követül.

Csehszlovákia politikai szerződést kötött Törökországgal

A konstantinápolyi cseh-szlovák követ felhatalmazást kapott a prágai külügyminisztériumtól, hogy az angolai kormánnyal megindítsa a tárgyalásokat egy politikai szövetségi szerződés kötése céljából, aminek előfeltétele az, hogy létrejöjjön a kereskedelmi szerződés a két állam között. A kormány már legközelebb követet és konzulokat nevez ki Törökországba.

Sportklub Mura. Vasárnap, aug. 31-én d. u. fél 4 órakor footballverseny S. K. Maribor — S. K. Mura. Előverseny: Hazena I.—II. Ülőhely 10 din. állóhely 5 din. A sport kedvelők minél nagyobb számban jelenjenek meg.

POLITIKA.

Horvát bán kinevezését követeli a Radics-párt.

BEOGRAD: A Radics párt alelnöke, Macsek dr. folytatta szombaton tsnácskozásait a kormány tagjaival a Radics-párt személyi követeléseiről.

A horvát parasztpárt alelnökével folytatott tanácskozásokról a szombat esti minisztertanácson Davidovics miniszterelnök számolt be. Az esti órákban elterjedt hírek szerint Macsek pártjának azt a kívánságát terjesztette elő a kormánynak, hogy Horvátország részére bánt nevezzenek ki. Mivel azonban ez az alkotmányba ütközik, a követelés teljesítésének súlyos nehézségei vannak. A dolgon úgy segítettek, hogy visszaállították a királyi helynöki méltóságot, mint az a főispánok kinevezése előtt volt. Ily alapon Radics a döntésbe beleegyezett, mert „átmenetnek beválllik.“

Hosszab ideig nem hívják össze a parlamentet.

Jovanovič Ljuba, a parlament elnöke szombaton a dalmát tengerpartra utazott több heti üdülésre. Jovanovics elutazása arra mutat, hogy a parlament hamarosan való összehívására nem lehet szánítani. Az ellenzéki lapok ezért heves támadásokat intéznek a kormány ellen és rámutatnak arra, hogy amikor Pasic napolta el a parlamentet, akkor az ellenzék a királytól kérte távirati uton a nemzetgyűlés összehívását, most pedig, hogy a hatalom a kezükben van, nem hívják össze a parlamentet.

A kisantant külügyminisztereinek találkozása.

Marinkovics Voja külügyminiszter az eddigi diszpozíciók szerint aug. 26-án indult el Ljubljanába, ahol ta-

Magnetikus gyógyítás.

Különös vendégek érkeztek Budapestre. Dr. Kessler Ottó, az ismert bécsi „magnetikus“ orvos és társa, Thetter Rudolf, a magnetizáló mérnök, hogy a nyomorék és béna emberekben fölkeltsék a reménységet, hogy a bennük rejlő hűvös magnetikus erővel meggyógyíthatják őket.

Sokat beszéltek és irtak már ezekről a furcsa emberekről, akik az emberekben lévő magnetizmus erejével akarnak csodákat művelni.

Dr. Kessler Ottó magas, időszerű, hosszú, őszbevegyülő szakállal a mellét veri, Társa Thetter mérnök fiatal, erős férfiú, mély, acélkék szeme szinte belefuródik az ember lelkébe. És dr. Kessler készségesen gyorsan kezd beszélni:

— Bécsből meghívásokra jöttünk ide. Betegek, béna, nyomorék emberek hívtak bennünket, hogy jöjjünk segítségükre rajtuk.

— Most itt megnézzük ezeket a betegeket — folytatja — és ha látjuk, hogy vannak közöttük olyanok, akiken bár az orvosi tudomány rendszeres gyógymódja nem segített, azonban a mi gyógyítómódunkkal állapotuk javítható. Bécsbe hívjuk, ahol segíteni próbálunk rajtuk.

— Általánosan „magnetikusnak“ nevezik a mi gyógyítómódunkat, holott ennek a voltaképpeni mágnességhez semmi köze sincs. Mágnesség csak ásványi anyagban van, például vas-

ban, amelynek tulajdonsága az, hogy magához vonz bizonyos tárgyakat.

— Az emberben szintén van egy eddig még meg nem határozott és névvel el nem nevezett különleges erő, amelynek hatása és megnyilatkozási formája hasonló a mágnes vonzóerejéhez, vagy a rádium hatásához, amelyről tudjuk, hogy a belőle kisugárzó erő az emberi test bizonyos szövetképződéseire gyógyító befolyással van.

— Ez a titokzatos erő minden emberben megvan. Egyikben jobban, másikban kevésbé. A mi gyógyítómódunk éppen arra irányul, hogy ezt a különös erőt a beteg szervezet meggyógyítására felébressze és tetterre készítse. Ugyanílyen erővel gyógyulnak meg a sivatagban az állatok, az erdőben a vadak, amelyek között szintén történnek megbetegedések és a gyógyulást nemcsak az idő hozza meg, hanem egy bizonyos rejtélyes erő, amelynek megnyilvánulása és gyógyító hatásának átvétele egyelőre még nincs felderítve.

— Bennem ez az erő nincs meg annyira, mint társamban, Thetter mérnökben és éppen ezért vettem őt magam mellé gyógyító munkámban. Se nem hipnózis, se nem szuggesztió ez a belőle kisugárzó erő. A beteg abszolút ébren és eszméleténél van. Ellenben érez bizonyos kényszer, amely úgy nyilatkozik meg, hogy például itt Budapesten felke-

resett bennünket este egy rokkant tüzészázados, aki a mérnök keze érintése nyomán kényszerítve érezte magát arra, hogy két karját vízszintesen felemelje és akár órákig meg tudott volna maradni ebben a helyzetben anélkül, hogy a legkisebb fáradságot érezte volna.

— A gyógyítás tehát pusztán érintéssel történik, — folytatta elbeszélését az orvos. — A mérnök keze ujjából árad ki ez az erő és érintésből, lágy simogatásból és nagyon könnyed masszázsból áll az egész kezelés.

— És elmondja még az orvos, hogy itt nem gyógyítanak senkit, ezt be is jelentették a rendőrségnek, nehogy kuruzslóknak tartsák őket, hanem most Gasteinba utaznak.

Ők gyógyították meg nagymértékben a nyomorék Eszterházy hercegkisasszonyt, aki mozdulni sem tudott.

— A mult év októberében hívtak bennünket hozzá, — mondja Kessler dr. — és karácsonyig annyira vittük vele, hogy életében először saját lábán, két mankóra támaszkodva, a karácsonyfához tudott menni.

Azóta a hercegkisasszony állapotában semmiféle lényeges előrehaladás nem történt, most azonban Gasteinben folytatni fogják gyógykezelését.

Budapesten sokan keresik fel a rejtélyes doktorokat, bénák, nyomorékok, akik hisznek bennünk és re-

ménykednek, mint valami földöntúli, végtelen hatalomban . . .

Pedig ki tudja, kuruzsló-e ez a mérnök, vagy csodatevő gyógyító?

Amerikai milliomosok szórakozása.

Hogyan kell a pénztől megszabadulni.

A meggazdagodás titka régésrégóta izgatja már az embereket, de úgy látszik, még nagyobb gondot okoz az, hogyan szabaduljon meg az ember a pénztől. Legalább ere vall az a hihetetlen erőfeszítés, amellyel az amerikai milliomosok a legképtelenebb tervekben török a fejüket, csak hogy pénzüktől mielőbb megszabaduljanak. Bebraskaban például lakik egy milliomos, akinek kalapja 20.000 dollárt ért, mert préselt bankjegyekből készült. A pénzpocsékolás egy másik érdekes módját egy los-angelesi milliomosnak fia találta ki, aki 50.000 dollárt fizetett egy utazásért. Ezért a pénztért a vonat Los-Angelesből Newyorba vitte. Egy szép napon ugyanis eszébe jutott a milliomos fiúnak, Los-Angelesben nagyon unalmas az élet és neki meg kell látogatni barátait Newyorkban. Azonnal egy öt kocsiállós különvonatot rendelt meg, mely megállás nélkül vitte Newyorkba és az összes uton levő vonatoknak ki lett tértie a milliomos vonatja előtt.

GLÁSZI — HIREK

— Premeszsénye. Z. M. Sobotske carinárnice nam poznáni uradniki szo po narédbi direkcije glávni carin. premesztseni k glávnoj carinárnici v Maribori: pripravnik Andrej Bole i k carinárnici v Subotici carinik Anton Pirc. Z Maribora k carinárnici v M. Soboti pa: pripravnik Edo Rup i carinik Ljudevit Zorzut; v Cankovo carinik Ferdo Zabavnik.

— Veliki vihér je sò vdiljek szkoro po celóm Prékmuři preminócsó szòboto, kí je v vecs mesztáj doszta skode narédo. Nájvékso mócs je pa meo po raven-szprevrno, ótavo raznoszo i doszta vérsztveni hramb razmetao.

— Od komitácsov orópani Prekmuréc. Preminócsé leto sze godílo mészeca juliá, ka je Kovács Anton 25 let sztar szoldák z Tesanovec odszlúzo szvojo szoldacsko dúznoszt i je z szoldacskimi knigami vzepl z Črne gore sò próti dómi. Idócs tak po nepoznáni potáj, logáj, zvé, da ide prednyim 6 Zágrebsánov tüdi próti dómi, pascsivsi sze ji je dojsao. Idejo tak vszi obrüdjeni po ze dvá dnévnóm peshódi, gda naednók, pridócsi v edno sumo, je napádnejo z rožjom niki raztrganci. Pravli szo, ka szo komitáci biló ji 12 i szo proszili odnyí vsze szrebro i zlát, péneze i gvant. Szlekli szo je vsze. Kovács je tá dao 450 Din. gotovcsine i gvant v vrédnoszti 500 Din. Fticske szo pa zgrabili i je Kovács pó pri szodniji v M. Soboti pokázanom képi med stírami ednoga szpoznao. Kiszilo de nyim tébole slo, ár szo drúge nedúzne ze tüdi bujli, kak tó szam Kovács vído v nadaljüvani szvoje póti.

— Ka vino more. T. m. 23. sze je Cipot Ivan 50 lét sztar vért v Mlajtinci szkregao szvojev zenov i zetom med sterim je nahitroma do noža i jeszenovoga scsesza prislo. Po ovádbi, je Cipot Iván z cseszom do krvávoga zbüo zeno, kí je taki k zdravníki sla.

Különös, de elég drága sportot üz egy másik milliomos: évek óta előkelő szobrászok dolgoznak a síremlékén. A milliomos nagyon egészséges ember, de mert elhatározta, hogy rendkívül diszes síremléket akar, hogy halála után ne kelljen sokáig várakozni, már most elkészített. A szobrászok évente 15.000 dollárt kapnak és az a szigorú utasításuk van, hogy munkájukkal csak a milliomos halála után szabad elkészülniök. Ennél sokkal különb szórakozás az, ha egy milliomos óriási összegeket költ háza díszítésére. Így nemrég egy newyorki milliomos 2 millió dollárt fizetett egy házért, mely fele annyit sem ért, azután 500.000 dollárt adott egy szomszédos házért, mely legfeljebb 100.000 dollárt ért és ezt nyomban lebontatta, mert odá akarta a kertjét csináltatni. Ezután hozzáfogott a háza berendezéséhez. Csak a hálószoba falainak arányozása 65.000 dollárba került, a berendezése 150.000 dollárba, a mosdóasztal 38.000 dollárba került, a lakás többi berendezése ennek megfelelően természetesen szintén elég drága volt. Egy másik milliomos 75.000 dollárt fizetett egy látszóéri, mely drágakövekkel volt kirakva. Sokat beszélnek most Newyorkban egy milliomos estélyéről, mely elég drága volt ugyan, de mármár úgy látszott, hogy minden különlegesség nélkül ér véget. Mikor a cigarettákat hordták körül vették észre a vendégek, hogy a dohány százdollárosokból készített cigarettapapírba volt burkolva.

Potom ide Cipot dale pít med sterim pride zena ze od zdravníka k sztrici. Tó zvé Cipot, beží k sztrici, ár szo ga ne púsztili notri, zacsne tréti dveri. V hízi bodócsi kricsijo i zovéjo na pomócs mimoidócséga Balasko Stevana, kí notripridócs mirí Cipota, kí z nozom nazáj tak szmekno Balaska v blek, ka nyemi z csernyámi policico potégno vó. Balaska szo pripelali v spitao Cipota pa v zápor. Obá prideta ze szkoro domó. Posztópanye próti Cipoti tecsé.

— Telegraféranýe v nedelo i v szvétké sze — po miniszterszkoj odrejenýe — nebóde vecs trikratno racsunalo.

— Petánci. Prinasz je delana kapéla. Marinič zidarski májszter je pogledno kapelico, stero je g. Zartl zid. májszter delao, i je pravo, da je né dobro narejena. G. Zartl pa ercsé na tó: g. Marinič tó neszme recsti ár on kajtákséga nigdár né delao i niti delati neszmé.

— Pričetek šolskega leta na realni gimnaziji v M. Soboti. V četrtek 4. sept. razredni (ponavljalni) izpiti za učence lanskega IV. razreda. V petek 5. sept. nižji tečajni izpiti (mala matematika) za četrtošolce. V torek, sredo, četrtek in petek dne 9. 10. 11. in 12. sept. razredi (ponavljalni izpiti za vse razrede razen IV. Ob teh dneih so tudi dodatni in sprejemni izpiti za razrede od II. dalje. Priglasiti se morajo vsi v torek ob 8. uri. V petek 12. sept. sprejemni izpit za I. razred. Pričetek vseh izpitov ob 8. uri. V soboto 13. sept. od 8—10 ure redno vpisovanje lanskih dijakov vseh razredov; vsak se mora izkazati z lanskim izpričevalom. V nedeljo 14. sept. služba božja ob 1/2 8. V ponedeljek 15. sept. redni pouk ob 8 uri. Dijaki se morejo točno držati napovedanih dni in ur.

RAVNATELJSTVO.

Š. K. Mura. V nedeljo dne 31. VIII. 1924 otvoritev igrišča s tekmo Š. K. Maribor — Š. K. Mura. Predtekma Hazena I.—II. Začetek ob 15 h 30 min. Vstopnina sedeži 10 Din stojišča 5 Din. Vsi prijatelji sporta se vabijo k udeležbi.

— Drž. meščanska šola v M. Soboti. Vsled nove odredbe začenja šol. leto 1924—25 sledeče: 10. in 11. septemb. sprejemni in ponavljalni izpiti, vsikdar ob 8 uri zjutraj. 13. sept. vpisovanje učencev v III. in IV. razred. 14. sept. skupna šolska maša ob 8 1/2 uri. 15. sept. redni šol. pouk. Opozarjajo se, da je prosvetni oddelek v Ljubljani pred kratkim zaprosil min. prosvete, da reši vlogo obrtniške, trgovske in gostilničarske zveze za zopetno otvoritev I. razreda mešč. šole, kateri je bil pred letom s 44 učenci na protizakoniti način ukinjen. S tem je dano tudi upanje, da pride mešč. šola zopet do svojega poslopja. Prekmurje pa dobi novo gimnazijsko stavbo, ki je že v načrtu izdelana in za katero je zbranega že precej denarja.

— Zdravniki glász. Dr. Muster József bívsi okróžni zdravnik in zobozdravnik v Križevci sze je priszelo v Mursko Soboto i ordinira vszaki dné od 12. aug. 1924. v hízi g. Jerič-a blúzi Péterkove krcsme. (Modni Salon I. štok.)

— Velika občina Murska-Sota. Štev 1591/1924. Predmet: začetek šolskega leta 1924/25. Razglas. Murska Sobota, dne 28-ga augusta 1924. Po prošnji vodstva drž. osnovne šole razglasim, da se začne pouk v državni osnovni šoli v Murski Soboti v smislu odloka prosvetnega oddelka v Ljubljani z dne 16. aug. 1924. štev. 13607 o prišestnem šolskem letu 1924-25 po sledečem načinu: Vpisovanje v pisarni drž. osnovne šole ob uradnih urah bode dne 1. 2. in 3. septembra 1924. Otroci rojeni v času od 1. sept. 1917. do 31.

augusta 1918 so dolžni hoditi v šolo, zato naj jih roditelji v teh dneih privedejo v imenovano pisarno, da se jih vidi in vpiše. Začetna svéta maša bode v nedeljo dne 14. septembra, v ponedeljek 15-ga septembra bode reden pouk. Za županstvo velike občine gerent: Dr SÖMEN L. I. r.

— Halálozás. Özv. Faludi Jánosné, nyug. tanító özvegye, f. hó 27-én a korai órákban hosszas betegeskedés után elhalt. Temetése f. hó 28-án d. u. 2 órakor ment végbe nagy részvét mellett. Békesség neki.

— Az öngyilkos öreg. F. hó 24-én reggelre hozzátartozói felakasztva találták Zorkó Iván Predanovci 70 éves gazdát. Az öreg már hosszú idő óta nehéz légzési bajban szenvedett, ami bizonyára oka volt, hogy életének így vessen véget. Családjával eddig a legnagyobb egyetértésben élt.

— Személyi hír. Gróf Szapáry László londoni magyar nagykövet, M. Sobotai nagybirtokos szabadsága egy részét Bécsben tölti, mely alkalommal f. hó 26-ára magához hívatta dr. Vályi Sándor urad. ügyészét és Jelovšek Franc urad. intézőt birtokügyi megbeszélésre.

Rokkantdíj lenyomása. A népjóléti miniszt. az érdekelt miniszterekkel javaslatot terjesztett elő, amely szerint mindazoknak a rokkantaknak a nyugdíja, kiknek bárminemű keresetalkalom nyújtva van s evvel magukat és családjukat eltartani képesek, megfelelően leszállítottassék.

— Kuluk mégis érvényes. Ugylátszik a mai kormányzat mégis érvényesíteni akarja az előbbi kormány által hozott és el is vetett kuluk törvényt, mert a ljubljana építésügyi hivatal az összes utbizottságokhoz és községekhez körölvényt küldött, melyben fejhívja őket, hogy utjaik javíttatására haladéktalanul hajtsák végre a kuluk törvényt.

— M Sobota—ormozi vasut előreláthatólag oktoberre mégis elkészül. Azaz, hogy ljutomertől a Mura hidjáig már készen van ljutomertől Ormozig pedig rövidesen elkészül úgy, hogy Verzej—Ormož közt még az ősz folyamán, de legkésőbb november havában, ha primitiv barak állomásokkal is de üzembe helyeztetik. Verzej—M. Sobota közt azonban — sajnos — csak a jövő év tavaszán — ha.

— „Aki meggyilkolja csecsemőjét” című mult heti közleményünkben szereplő cselédány nem Kücsán, mint azt tévesen közöltük, hanem Kercsmár Lina. Itt jegyezzük meg, hogy a kórházból már átkisérték a j.-bíróshoz, honnan rövidesen a maribori törvényszéknek adják át.

SPORT.

Footballmatch.

Több évi szünet után ismét megindult a sportélet Murska Sobotában. Az újreéledt Sport Club »Mura« huzamos training után vasárnap mér össze erejét a legjobb maribori csapattal I. S. K. Mariborral, mely a legjobb játékosait fogja küzdelembe állítani. Bár a »Mura« még csak pár hónapos egyesület, a küzdelem heves lesz, mert a »Mura« tagjai a legnagyobb lelkesedéssel fognak játszani, hogy a maribori csapatnak megnehezítsék a győzelmet, ami az előzetes kombinációk szerint, csak nagyon csekély gólarányban fog nyilvánulni. A mérkőzés 1/5 órakor kezdődik. Előzőleg a sportklub nőtagejai fogják már többször nagy élvezetet nyújtó hazena játékokat bemutatni. Reméljük a sportérdeklődők és sportbarátok nagyszámban fognak megjelenni, hogy megjelenésükkel még nagyobb lelkesedésre serkentsék a játékosokat. Belépődíj: ülőhely 10 din, állóhely 5 din.

KINO v MURSKI SOBOTI.

V nedeljo 7. in ponedeljek 8. septembra večer ob 8 uri

DÄMON ZIRKUS

5 činova

VSTOPNINA: Gornje lože 10 Din, spodnje lože 8 Din, in II. prost. 3 D. Lastnik kina GUSTAV DITTRICH.

Tržtvo. Kereskedelem.

Blágo — Áru.

LJULJANA: aug. 29.

100 kg. Psenica—Buza	Din. 380—445
» » 'Zito—Rozs	» —325
» » Ovesz—Zab	» —300
» » Kukorica	» —300
» » Proszó—Köles	» —337
» » Hajdina	» —
» » Szenó—Széna	» —67.5
» » Graj—Bab csres.	» —
» » zméšan—vegyes bab	» —500
» » Krumpli	» —75
» » Len. sz.—Lenmag	» —685
» » Det. sz.—Lóherm.	» —

BENKO: aug. 29.

1 kg.	III.	II.	I. prima
Bikóv. } Bika	12.	13.	14.—15.—
Telice } Üszó	12.	13.	14.—15.—
Kravec } zsvó Tehén	6.—	7.—	9.— 12 —
Teoci } Borju		18.—	20.— 25 —
Szvinýé—Sertés		24.—	26.—
Mászt I-a—Zsirl-a.		28.—	35 —
Zmócsaj—Vaj			35.—
Spé—Szalona			—
Belice—Tojás 1 drb.			1.50

Pénezi — Pénz.

1 Dollár	= D.	79.
100 Kor. Budapest	= »	0.11
100 Kor. Becs	= »	0.1120
1 Kor. Praga	= »	2.38
1 lira	= »	3.55
Zürichben 100 Din	=	6.55 sfrk.

Kodaji je po fál ceni: 1 piszarni sztol, 1 velka gledala, 1 preproga (tepich), vecs orig. oljnajti képv i szrebrni dugovány. Vecs sze zvé pri:

BARNABÁS ERDÖSY

tržovina z papérom i igracsami v M. SOBOTI.

Tanulónak

felvétetik egy jobb házból való fiu a Prekm. Tiskarnában.

Naznanilo.

Naznányam p. n. obcsinsztvi, ka szem z denésnyim dnévom znóvics zacsa fíjakarsztvo i vsza prevázdzanya.

KEMÉNY MARKO krcsmár M. Sobota.

Fizess elő a

MÖRSZKA KRAJINA-ra

Z-hája vszákó nedelo. — Naprêplacilo za: 1 leto 47, pò 24 frtao 12 Din. Zvùn SHS., 70 Din v Ameriko 80 Din létuo. Cèna anonc za □ cm: med tæxtom i izjave i poszlano 1.50 Din rekláme 1 — mali ogaszi 0.70 Din i dávek. Pri vecskrát popùszt.

Ròkopiszi, ki sze ne szhránijo i ne vrnéjo sze poslajo: Reditelsztvo i oprávnistvo Mòrszka Krajina M Á R K I S E V C I br. 20. posta MURSKA SOBOTA. — Postni csekovni racsun broj 12980. —

Kéziratok, a melyek nem adataak vissza, ide küldendők: M. Krajina szerkesztőség v. kiadóhivatal M. Á. R. K. I. S. E. V. C. I. br. 20. posta MURSKA SOBOTA. — Postatakarék számla száma 12980. —

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ára: 1 évre 47, félévre 24, negyedévre 12 Dinár. Kalföldre 70, Amerikába 80 Din évente. Hirdetési ár □ cm-ként: szöveggözt és nyiltér 1.50, rendés 1 —, apróhirdetés 0.70 Din és az illeték. Többszörinél engedmény.

Gazdálkodás.

A tej.

Irtá Nemes Miklós állatorvos, Murska Sobota. VIII.

0.6 százalék tejsavképződés közepes hőmérsékletnél kb. 50 óra alatt megállítja a tejsavképződést, a baktériumok szaporodását. A szerint, hogy melyik tejsavas erjedést okozó baktérium van elszaporodva az aludtejben, aszerint lesz erősebben vagy gyengébben savanyu a tej.

Ha a tejet felfőzzük az élő tejsavbaktériumok elhálnak, de ha azután állni és erjedni hagyjuk a tejet, akkor egy másik fajta erjedés, a vajsavas erjedés jelentkezik. Ezt is baktériumok okozzák. Ezek a vajsavas erjedést okozó baktériumok, — vagy öt félek — a tejcukrot és a tejsavas sokat erős pezsgés (gázképződés) közben vajsavvá alakítják. E baktériumok ellentálló spórákat képeznek, (ezek kerek vagy ovális képletek, amelyekből mint a tojásból kibújik a baktérium) amelyek forró vízben is jó ideig élnek. két órai forralás elpusztítja őket. Ezek a baktériumok ott is megélnék és sprórák utján szaporodnak, ahol nincsen levegő. A tejben jól szaporodnak, ha az egyik ellenségük: a tejsavbaktériumok kevesen vannak vagy ha azokat egyszeri felfőzéssel elpusztítottuk. Igen szeretik az olyan baktériumok társaságát, amelyek a tejből az oxigént felhasználják; nekik árt az oxigén. Ezek is olyan afféle hasznos jóbarátok. Murska Sobotán is van néhány ilyen a barátságát jól kihasználni tudó »jó barát«.

A harmadik csoport a peptonizáló baktériumok.

E baktériumok olyan hatásu anyagot vegyszert készítenek (oltószert fermentnek nevezik), amely a tejet éppen úgy, mint az oltó (a kérődzők negyedik gyomrából egy darabka) megalkasztja, aludtejet csinál belőle de anélkül, hogy megsavanyítja. A kazein, mjt ismeretes, kicsapódik, de ez is átváltozik, mert a baktériumok peptonizáló (emésztő) fermenteket képezve azt feloldják és eközben a fehérje vegyületek is szétesnek megemésztődnek (tryptikus ferment hatás). Szóval végeredményben rosszszagu ammoniák, illó zsírsavak és mérgek hasadnak le és ezek megbetegítik a tejfogyasztót. Ezek a baktériumok a szénában, a burgonyában, a bélsárban, a talajban, a levegőben is vannak. Ezeket a spórákat is 1 álló óra hosszat kell 100°C-os, tehát forró vízben tartani, hogy elpusztuljanak. Igen erős hatásu mérgeket (toxinoakat) termelnek. Hála Istennek, Hogy ezen káros baktériumok fejlődését a nyerstejben bőven levő tejsavbaktériumok gátolják. A sterilizált és páasztörözött tejben azonban vígan

fejlődhetnek!! Ha igen nagy mennyiségben vannak a tejben, a tej nem alszik meg, folyékony marad. Az ilyen tejnek »tejszinéből« nehezen lehet a vaját kiköpníni. Az olyan tejet, amelyben gáz képződik (habos lesz) »erjedő tejnek« mondják. A »sajtüz« és »sajtszagú tejet« is ilyen gáztermelő peptonizáló baktériumok okozzák, de kevés tejsavbaktérium is van jeien, melyek a kazeint olyan könnyű pelyhek alakjában váiasztják ki, hogy azok a tej felületén usznak. Tehát jegyezzük meg magunknak, ha jó aludtejet akarunk enni, nem szabad a tejet felfőzni. A tejhibák okozói.

A nyálkás és nyulós tej. Mint a neve is mondja a tej nyálkás, nyulós összeállásu lesz, nehezen fölözhető és nehezen köpülhető (vajjá). Az ilyen tej néha savanyu. Baktériumok teszik nyulóssá a tejet. A tejcukrot nyálkás erjedésbe hozzák, a fehérjét elbontják, de van rá eset, hogy a baktériumok megduzzadt nyálkás burka teszi nyálkássá a tejet. Tessék elképzelni, mennyi baktérium lehet abban a tejben.

Nem egyszer láttam olyan ragacsos tejet, hogy a felfordított edényből nem folyt ki.

Az edámi sajtot Hollandiában a „Streptococcus hollandicus“-nak nevezett baktériummal elnyálkásított tejből készítik. Van egy bacterium a neve: Bacterium lactis longi, amely növényen él (a növény neve: Pinguicula vulgaris) és a melyet a »filmjölke« és a »tátmjölke« készítésére használnak. Ezek élvezhető, savanykás, nyulós tejféle-ségek.

Az olajos és a szappanizú tejet a szénáról és szalmáról a tejbekerült baktérium okozza. A tej nyálkás üledékü, nem olvadó, köpüléskor pedig mint a szappanos víz erősen habzó. Az ize lugos szappanra emlékeztet.

A keserü tejet a keserü anyagokat tartalmazó takarmány okozza, de baktériumok is. Öreg fejős tehének teje is keserü lehet. Ugyanilyen módon lehet a tej édeskes keserü, répaizú, kozmásizú és szagu.

A kéktej. A tej felületén 1—2 napi állás után kék foltok jelentkeznek főleg nedves meleg időjáráskor tavaszszal és nyáron. A 80°C-os hőtől 1 perc alatt pusztuló, fürge, gyorsan mozgó bacillus okozza. A virágos káka etetése is kékíti a tejet, de az frissen fejve már kék. A baktérium okozta kékülés csak 1—2 nap múlva lesz.

Éppen így a vörös tej, mely pár nap alatt a felületen rétegében megpirul, ellenben egy növénynek a „Rubia tinctorum“ etetése után, már a fejéskor piros a tej. (a vértől piros tejről későbbben lesz szó!)

A sárga tejet egy 48 óra alatt a tej felszínén elszaporodó bacillus okozza (a bacillus synxanthus).

(Folytatjuk.)

SALONIT

je nájbögsa pokrívátja pala. Bögsa je lak-kaksastécs drüga pokrívátja náprava ár je lehka, nezgoriva i trpliva, záto tüdi nájfalésa. »SALONIT« je pò nigdasnyem Hatschekovom ETERNIT sistemí narejeni. Delajo ga v SOLINI pri Spliti. — Prèkmurszko szkladisce je pri:

ČEH & GÁSPÁR trzovini v MURSKA SOBOTA.

Vsze potrebno sze zvè tüdi tam.

Hiša na oddajo!

Hiša v Murski Soboti, Cvetna ulica št. 88. se proda: Obstoji iz 4 sob, 2 kuhinj, 3 kleti, velike štale, 12 metrov dolge parme in vrta pri hiši.

Pogoji pri lastniku ŠTEFANU HOLCMAN.

Figyelj és olvasd!

Megérkeztek a legujabb Őszi és Téli kalapmodelok, kalap ujdonságok! A. KIRÁLY

kalap és divatáru üzletébe M. Sobota. Megtekinthetők, minden vétel kényszer nélkül: — Ugyanott nagy választék: Harisnyák-, férfi-szoknik-, bluzok-, kötények-, illatszert piperecikkek és mindennemű rövidáru legolcsóbb beszerzési forrása.

Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

V lastnem interesu

pazite, da dobite vedno davno preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridadek« v zabojčkih in në kako ponaredbo. —

Na novi, rjavó-modro-beli etiketi se posebno jasno izražajo glavni znaki, a to so: ime »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi :FRANCK: z mlinčkom« zboljšuje in pocenjuje vsako kavo!

Fal! Po ceni!

Turško mleto kavo Srbsko stolično kavo

Vse vrste pražene kave, vse vrste zrnoate nepražene kave razpošilja poštaine prosto:

Vardar industrija kave Jovo Gigsvić, Sušak. Ceniki na zahtevo franko.

Halló Lövci!

Szamo tisztí süs je gvüsen, steri sze z pri: HEKLITS STEVAN trzeci v MURSKI SOBOTI

küplenoga patróna dá doj. Vu toj trzovini sze dobíjo vsze za lövce potrebna dugovánja, kakti: prvorsztní prázni i nabíti patróni, sprí, dímní i brézdímní práh, kapszlni itd. itd. po náj nisísoj cèni. Szamo tü küpleni patróni szo gvüsní i pocèni. Probajte i sze zagvüsaté!

KA NE VEŠ PITAJ

Univerzalni Informativni Biro »ARGUS« Knez Mihailova ulica 35, Telefon 6-25. BEOGRAD — (Pasaž Akademije Nauka.) —

Előfizetések és hirdetések »Mòrszka Krajínára« felvétetnek Erdössy Barnabás papír és játékaru üzletében M. Sobotában a róm. katolikus templom mellett.